

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

September 2023 | SK

This page is also available in:

- [ES](#)
- [BG](#)
- [CS](#)
- [DA](#)
- [EN](#)
- [DE](#)
- [ET](#)
- [FR](#)
- [EL](#)
- [GA](#)
- [HR](#)
- [IT](#)
- [LV](#)
- [LT](#)
- [HU](#)
- [MT](#)
- [NL](#)
- [PL](#)
- [PT](#)
- [FI](#)
- [RO](#)
- [SL](#)
- [SV](#)

Available Languages:

ÚVODNÍK

Úvodník

Milé čitateľky, milí čitatelia,

vitajte späť po letnej pauze!

Dúfam, že ste si užili dovolenku, oddýchli si a načerpali energiu do nasledujúcich mesiacov. Keďže EÚ vstupuje do dôležitej fázy a kľúčové dohody a zákony sa musia dokončiť ešte pred tým, ako sa naplno rozbehne volebná kampaň do Európskeho parlamentu, EHSV sa venuje riešeniu problémov, ktoré sú pre občiansku spoločnosť naliehavé.

Po lete, ktoré v EÚ poznačili bezprecedentné vlny horúčav, ničivé prírodné požiare a povodne, je evidentné, že treba urýchlene začať konať. Európa naliehavo potrebuje komplexný akčný plán pre vodu. EHSV pripravuje prierezové stanovisko s

cieľom zabezpečiť v súvislosti s vodou primerané financovanie, infraštruktúru a stratégiu, a tým zaručiť prístupnú pitnú vodu pre všetkých. Rovnako ako sa Zelená dohoda stala synonymom záväzku EÚ presadzovať opatrenia v oblasti klímy, nová modrá dohoda sa musí usilovať o nové vymedzenie globálneho štandardu pre udržateľné hospodárenie s vodami.

Zaujímavé je, že občania EÚ požadovali aktualizáciu pravidiel EÚ týkajúcich sa pitnej vody už pred viac ako desiatimi rokmi. Potenciál európskej iniciatívy občanov zostáva nevyužitý a my musíme spoločne zlepšiť našu schopnosť reagovať na požiadavky občanov. Preto si na septembrovom plenárnom zasadnutí EHSV vypočujeme organizátorov európskej iniciatívy občanov „Free Europe“ (Európa bez kožušín), ktorá získala 1,5 milióna podporovateľov z celej EÚ. Okrem toho bude plénum rokovať o cielenej revízii rozpočtu EÚ v dôsledku nepredvídanej krízy vyžadujúcej rýchle a účinné úpravy s cieľom zamerať sa na nové naliehavé priority.

Keďže sa ďalej angažujeme za občiansku spoločnosť, prísľub posilniť hlasy mládeže zakotvený v mojom politickom manifeste zostáva prvoradým. V júli sa EHSV stal prvou inštitúciou EÚ, ktorá zaviedla mládežnícky test EÚ, čo je významný míľnik, ktorý podčiarkuje moje odhodlanie. Chcel by som sa poďakovať všetkým členom a členkám EHSV za ich podporu pri tomto kľúčovom rozhodnutí. A ideme ešte ďalej: teraz vytvárame skupinu EHSV Mládež a vyberáme stanoviská pre prvé kolo mládežníckeho testu EÚ.

V nadchádzajúcich mesiacoch sa budú upevňovať aj väzby s občianskou spoločnosťou za hranicami EÚ, najmä s kandidátskymi krajinami. EHSV zintenzívnil svoje vzťahy s kandidátskymi krajinami EÚ, aby sme ich mohli zapojiť do našej každodennej práce. Tento záväzok sa opätovne potvrdil na našom nedávnom plenárnom zasadnutí a sľubné vyhliadky ponúka aj nadchádzajúce Fórum občianskej spoločnosti západného Balkánu v Solúne – v tom istom meste, kde bola európska budúcnosť západného Balkánu potvrdená pred dvoma desaťročiami.

Zároveň sa chystáme na najväčší prejav demokracie v EÚ – voľby do Európskeho parlamentu, ktoré sa uskutočnia v júni 2024. V tejto súvislosti by som Vás chcel upozorniť na iniciatívu EurHope a online konzultáciu, pomocou ktorej sa pred voľbami stanoví program pre mládež. Podpora občianskej spoločnosti pri získavaní názorov európskych občanov, najmä mladej generácie, má zásadný význam pre budovanie demokratickej odolnosti a formovanie budúcnosti Európy.

Oliver Röpke

predseda EHSV

DÔLEŽITÉ DÁTUMY

25. septembra 2023

Deň ekologických potravín EÚ – slávnostné odovzdávanie ekologických ocenení EÚ

30. septembra 2023

14. cena EHSV pre občiansku spoločnosť – termín na podanie prihlášky

25. – 26. októbra 2022, Brusel

Plenárne zasadnutie EHSV

K VECI

Kritické suroviny sú už dlhší čas v popredí verejnej diskusie v Európe.

Keďže pandémie ochorenia COVID a obmedzenia pohybu narušili

medzinárodné dodávateľské reťazce, priemyselné odvetvia a tvorcovia politík v EÚ si bolestne uvedomili, že je potrebné zaistiť bezpečnosť dodávok kritických surovín v Európe, aby bolo možné prejsť na bezuhlíkové hospodárstvo.

V čase, keď sa spoluzákonodarcovia EÚ pripravujú na diskusiu a rokovania o európskom akte o kritických surovinách, spravodajca stanoviska EHSV o návrhu tohto právneho predpisu **Maurizio Mensi** a jeho spoluspravodajca **Michal Pintér** uvádzajú, čo je potrebné urobiť, aby akt skutočne slúžil európskemu priemyslu.

AKT O KRITICKÝCH SUROVINÁCH: PO NIE JE KRITICKÉ DNES, MOHLO BY BY? ZAJTRA

Maurizio Mensi a Michal Pintér

Zoznam kritických surovín musí zostať flexibilný a musí sa každé dva roky revidovať, aby sa udržal krok s technologickým a strategickým vývojom

Nedostatok kritických surovín, ktorým trpí Európa, možno riešiť len pomocou odvážnej a komplexnej stratégie EÚ, ktorá spája investície, inovácie, recykláciu, udržateľnosť a bezpečnosť dodávok. Akt Európskej komisie o kritických surovinách zabezpečuje toto všetko, a preto je vítaný. Takisto pomôže predísť možnému narušeniu hospodárskej súťaže a fragmentácii jednotného trhu.

Pri pokrývaní svojej potreby v oblasti mnohých surovín je EÚ v súčasnosti závislá od dovozu 75 % až 100 % ich objemu, a preto je ekonomicky aj strategicky zraniteľná (stačí spomenúť zákaz vývozu gália a germánia, ktorý nedávno zaviedla Čína).

Zvyšujúca sa popularita čistých technológií (elektromobily, batérie, fotovoltické solárne systémy atď.) do veľkej miery spôsobila prudký nárast dopytu po kritických surovinách, ku ktorému došlo v rokoch 2017 až 2022, pričom odvetvie energetiky je hlavnou hnacou silou dopytu po lítiu (ktorý sa viac ako strojnásobil), kobaltu (nárast o 70 %) a niklu (nárast o 40 %). V tejto súvislosti je jasné, že od bezpečnosti dodávok kritických surovín závisí samotná hospodárska bezpečnosť EÚ, keďže riziká v dodávateľských reťazcoch kritických surovín ovplyvňujú celé hospodárstvo a jednotný trh.

EHSV sa domnieva, že prvým krokom je zabezpečiť predvídateľný a stabilný právny rámec na prilákanie investícií nielen do prieskumu a ťažby surovín, ale aj do spracovania a recyklácie (ktorou možno získať značné množstvá medi, lítia, niklu, kobaltu a iných vzácnych nerastov z použitých batérií, banského odpadu atď.).

Po druhé je potrebný flexibilný zoznam, ktorý sa dá ľahko prispôbovať a aktualizovať, aspoň každé dva roky. Dôvodom je, že okrem materiálov, ktoré sú v navrhovaných právnych predpisoch uvedené ako strategické alebo kritické, existujú ďalšie, ktoré v súčasnosti nie sú kritické, ale mohli by sa nimi stať v strednodobom až dlhodobom horizonte. Strategický význam rôznych materiálov by sa mal posudzovať aj na sektorovej úrovni, aby sa zohľadnil dopyt v rôznych odvetviach.

Po tretie musíme zabezpečiť širokú verejnú podporu. Rozšírenie ťažobného, spracovateľského a recyklačného priemyslu vytvorí nové pracovné miesta a prispeje k hospodárskemu pokroku. Odvetvie surovín v EÚ poskytuje priamo približne 350 000 pracovných miest, ale viac ako 30 miliónov pracovných

miest vo výrobných odvetviach závisí od prístupu k nerastným surovinám. Akceptáciu zo strany verejnosti však nemožno považovať za samozrejmú. Na zabezpečenie trvalých dodávok surovín a progresívnych materiálov pre EÚ bude do roku 2030 potrebných viac ako 1,2 milióna nových pracovných miest. Je nevyhnutné podporovať rozvoj zručností v akademickej sfére, ale aj v odvetví surovín a vo verejnej správe členských štátov prostredníctvom opatrení pre pracovníkov v sektore aj verejných činiteľov.

Ďalším kľúčovým prvkom je zabezpečiť prístup k dostatočnému množstvu spoľahlivej elektrickej energie z iných ako fosílnych palív za konkurenčné ceny. EHSV by privítal reformu dostupného financovania na podporu fázy komercializácie a pokrytie prevádzkových nákladov, namiesto uprednostňovania fázy výskumu a vývoja nových strategických projektov, ako je to v súčasnosti. To by EÚ pomohlo udržať krok s ambíciami zákona USA o znížení inflácie.

Mali by sme podporovať aj trhy s druhotnými surovinami prostredníctvom opatrení na vytvorenie dobre fungujúcich trhov a minimalizovať únik kovového šrotu. Trhy s druhotnými surovinami sú totiž kľúčom k obehovému hospodárstvu a mohli by ťažiť z odstránenia regulačných, hospodárskych alebo technických prekážok, ktoré sa vyskytujú v rôznych fázach hodnotového reťazca.

EHSV navrhuje, aby prístup k verejným financiám uľahčilo založenie ťažby kritických surovín na predbežných hospodárskych a environmentálnych štúdiách, ktoré posúdia jej znečisťujúci vplyv. Preto je potrebná koordinácia s pravidlami štátnej pomoci. Niektoré antitrustové nástroje EÚ by sa tiež mali prispôbiť tak, aby pomohli dosiahnuť ciele týchto právnych predpisov, pričom by sa malo zabrániť neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže na vnútornom trhu (napríklad kontrolný rámec by sa mohol uplatňovať pružnejšie na fúzie, pričom by sa mali zohľadniť nielen ciele zelenej dohody, ale aj ciele právnych predpisov o kritických surovinách).

Napokon potrebujeme účinné opatrenia na ochranu obchodu s cieľom chrániť nové európske investície a zabezpečiť, aby sme mohli súťažiť s inými významnými aktérmi. V snahe diverzifikovať vonkajšie zdroje kritických surovín by EÚ mala preskúmať dohody o partnerstve a spolupráci, a to aj s kandidátskymi krajinami EÚ, a financovať projekty na rozvoj prieskumných kampaní vo vybraných nových lokalitách a/alebo v opustených priemyselných ťažobných lokalitách. Takéto partnerstvá môžu byť podmienené záväzkami kandidátskych krajín rýchlejšie zosúladiť svoje environmentálne politiky s právnymi predpismi a normami EÚ.

„JEDNA OTÁZKA PRE...”

Jedna otázka pre...

V našej rubrike Jedna otázka pre... EHSV info požiadalo spravodajcu Javiera Doza, aby nám porozprával o navrhovaných nových pravidlách týkajúcich sa hospodárskeho riadenia EÚ.

„Musíme prekročiť rámec Paktu stability a rastu“

EHSV info: Aký je postoj EHSV k návrhu Komisie o novej správe hospodárskych záležitostí?

Javier Doz: Komisia predložila tento návrh vzhľadom na skutočnosť, že v januári 2024 uplynie platnosť všeobecnej únikovej doložky obsiahnutej v Pakte stability a rastu, ako aj z dôvodu vysokej úrovne deficitu a dlhu v mnohých členských štátoch EÚ po pandémie a zrejme aj po kritických úvahách o negatívnych dôsledkoch prísneho uplatňovania ustanovení Paktu stability a rastu na politické riadenie veľkej recesie.

V návrhu sa síce zachovávajú limity pre deficit a dlh (3 % resp. 60 % HDP), avšak spôsob a termín dosiahnutia týchto cieľov sú flexibilnejšie a diferencovanejšie v závislosti od situácie v jednotlivých členských štátoch.

Okrem toho sa zjednodušujú pravidlá, pretože miera rastu čistých primárnych výdavkov sa stáva kľúčovým ukazovateľom, čo znamená, že sa vylučujú úroky z dlhov, dávky v nezamestnanosti a výdavky financované diskrečnými opatreniami alebo z európskych fondov. Hlavnou novinkou sú štvor- až sedemročné fiškálno-štrukturálne plány, ktoré každá vláda vyrokuje s Komisiou a do ktorých sa zahrnú štrukturálne reformy.

Komisia 26. apríla zverejnila návrh nariadenia a návrh smernice, ktorými sa menia ciele Paktu stability a rastu týkajúce sa koordinácie hospodárskych politík a rozpočtového dohľadu, postupu pri nadmernom deficite a požiadaviek na rozpočtové rámce.- V nadväznosti na tlak zo strany nemeckej vlády sa v porovnaní s oznámením zverejneným v novembri zaviedli určité striktnnejšie ustanovenia, a to najmä záväzok znižovať dlh ročne o 0,5 % HDP v prípade krajín, v ktorých je rozpočtový deficit vyšší než 3 % HDP alebo automatické uplatňovanie postupu pri nadmernom deficite v prípade krajín, ktoré sa odchyľujú od strednodobého plánu.

Hoci EHSV podporuje hlavné aspekty balíka Komisie, diferencované národné fiškálno-štrukturálne plány a prvky flexibility, ktoré v Pakte stability a rastu zavádza, domnieva sa, že je potrebné zachovať podmienky pôvodného návrhu z novembra, a požaduje diskusiu o potrebe prekročiť rámec zavedený v roku 1997.

EHSV sa takisto nazdáva, že by sa okrem iného mala zvážiť možnosť vytvoriť „stálu fiškálnu kapacitu“ EÚ, aby bolo možné financovať rastúcu škálu „spoločných európskych statkov“. Okrem toho zastáva názor, že zapojenie národných parlamentov, miestnych a regionálnych samospráv, sociálnych partnerov a organizácií občianskej spoločnosti do vypracúvania týchto fiškálno-štrukturálnych plánov by posilnilo „zodpovednosť členských štátov“ za záväzky v nich obsiahnuté.

EHSV považuje za potrebné zaručiť diferencovaný prístup k investíciám do fiškálno-štrukturálnych plánov, a to najmä v oblasti zelenej transformácie a obrany, posilniť v rámci investícií a reforiem sociálne a pracovné ciele a dôkladne zrevidovať metodiku analýzy udržateľnosti dlhu a zapojenie vlád a národných fiškálnych agentúr do vymedzenia pojmu „technická trajektória“ znižovania dlhu.

HÁDAJTE, KTO JE NAŠÍM HOS?OM...

Mimoriadny hos?

Tento mesiac je naším mimoriadnym hosťom francúzsky novinár **Régis Genté** pôsobiaci v Gruzínsku. Venuje sa konfliktu, ktorý tlie v jeho hostiteľskej krajine, zatiaľ čo všetka pozornosť sa upiera na Ukrajinu.

Régis Genté je nezávislý novinár a odborník na bývalý Sovietsky zväz. Od roku 2008 žije v Tbilisi, odkiaľ spravodajsky pokrýva Rusko, Ukrajinu,

Kaukaz a strednú Áziu pre niekoľko francúzskych médií vrátane RFI, France24 TV a Le Figaro.

Je autorom alebo spoluautorom niekoľkých kníh ako napríklad najnovšej knihy s názvom *Volodymyr Zelenskyj - Dans la tête d'un héros* (Volodymyr Zelenskyj - V hlave hrdinu) z roku 2022; kníh *Futbol - Le ballon rond de Staline à Poutine* (Futbal od Stalina po Putina) z roku 2018; *Poutine et le Caucase* (Putin a Kaukaz) z roku 2014 a *Voyage au pays des Abcházies* (Cesta do krajiny Abcházcov) z roku 2012. (dm)

Gruzínsko, ďalší front Ruska

Koncom roka 2023 môže Gruzínsko zažiť horúce chvíle. Európska rada má v decembri rozhodnúť, či tejto bývalej sovietskej republike udelí štatút kandidátskej krajiny EÚ alebo nie.

V júni 2022 Rada odmietla Gruzínsku udeliť tento „štatút“ na rozdiel od Ukrajiny a Moldavska. Dôvodom bola proruská politika gruzínskej vlády zjavne nepriateľská voči Západu. Rada síce uznala „európsku perspektívu“ Gruzínska, priznanie štatútu kandidátskej krajiny však podmienila zavedením dvanástich priorít týkajúcich sa napríklad zlepšenia mediálneho prostredia alebo nezávislosti súdnictva.

Situácia tejto krajiny je poznačená silným vnútorným spoločensko-politickým napätím, ktoré je spôsobené rozdielmi v názoroch medzi vládnuou stranou oligarchu Bidzina Ivanišviliho (ktorý v Rusku

nahromadil majetok vo výške 4,5 miliardy eur) a 3,7 milióna Gruzíncov. Na jednej strane vidíme vládu, ktorá

je pri moci od roku 2012 a postupne zaviedla politiku, ktorá sa v súčasnosti javí ako jednoznačne proruská, a na druhej strane stoja občania, z ktorých si podľa posledných prieskumov 81 % želá vstúpiť do EÚ.

Situácia je napätá aj preto, že Rusko je vnímané ako manipulátor gruzínskej vlády. Ako inak si vysvetliť, že strana Gruzínsky sen sa pokúsila presadiť prijatie zákona proti tzv. „zahraničným agentom“, ktorý pripomína ruský zákon z roku 2012 a medzi Gruzíncami mohol vyvolať len vlnu nevôle, keďže tento text pre nich znamená natrvalo stratiť šancu priblížiť sa k Európe?

Ruská vláda sa tiež všemožne snaží podporiť Ivanišviliho vládu v jeho protizápadnej politike. Zatiaľ čo gruzínska vláda systematicky narúša väzby so západnými partnermi (prostredníctvom neustálych sporov s európskymi a americkými predstaviteľmi alebo propagandou o údajných zámeroch Západu otvoriť front v Gruzínsku s cieľom oslabiť Rusko), Kremeľ vychvaľuje rozhodnutia Ivanišviliho vlády a snaží sa učiťkať gruzínsku verejnosť opatreniami, ako je obnovenie priamych letov medzi oboma krajinami (pozastavené od roku 2019) alebo zrušenie víz pre Gruzíncov, ktorí cestujú do bývalej koloniálnej mocnosti.

Táto situácia len pár mesiacov pred prijatím rozhodnutia Európskej rady, ktoré mnoho Gruzíncov považuje za historické, sa však môže vymknúť z rúk. Časť verejnej mienky zazlieva Ivanišviliho tímu, že vrátil krajinu späť do sféry ruského vplyvu. Ďalšia časť, možno väčšina, sa skutočne považuje za proeurópsku, ale nevie, čo si má myslieť zoči-voči vyhláseniam vlády, ktorá Západ ostro kritizuje, no zároveň jej veľmi záleží na tom, aby si nerozhnevala Rusko, ktoré je agresívnejšie než kedykoľvek predtým. Bezpečnostné riziká v tejto krajine, ktorá, nezabudnime, bola dejiskom začiatku rozporov medzi Moskvou a Západom v dôsledku rusko-gruzínskej vojny v roku 2008, sú skutočne veľmi vysoké.

AKTUALITY EHSV

Zastavme diskrimináciu na základe veku: EHSV naliehavo vyzýva členské štáty EÚ, aby vypracovali novú stratégiu pre starších ľudí

Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) vyzval Európsku komisiu a členské štáty, aby vypracovali novú európsku stratégiu pre starších ľudí, ktorá by upustila od súčasného vnímania starších ľudí ako záťaže a nákladov pre spoločnosť. Namiesto toho by sa prostredníctvom tejto stratégie mohol využiť ich sociálny, ekonomický a intelektuálny potenciál, ktorý sa často zanedbáva.

Keďže neexistuje komplexná politika týkajúca sa starších ľudí a starnutia, bola by to prvá stratégia EÚ na ochranu práv starších ľudí a zabezpečenie ich plnohodnotného zapojenia do spoločnosti a hospodárstva.

Výzvy EHSV boli prezentované v stanovisku prijatom na júlovom plenárnom zasadnutí. V rámci rozpravy vystúpila podpredsedníčka Komisie pre demokraciu a demografiu Dubravka Šuica a predsedníčka organizácie AGE Platform Europe Dr. Heidrun Mollenkopf. Prieskumné stanovisko bolo vypracované na žiadosť španielskeho predsedníctva Rady EÚ.

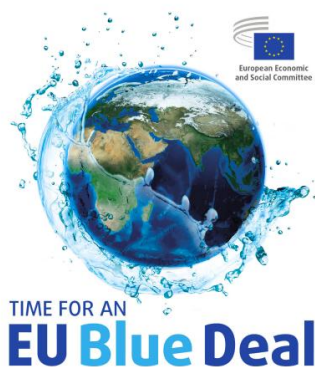
Stratégia by pomohla odbúrať stereotypy spojené s vekom, ktoré prispievajú k diskriminácii starších ľudí. Tento druh diskriminácie je spolu s diskrimináciou na základe pohlavia stále na čele rebríčka najčastejších foriem diskriminácie v EÚ, a to napriek tomu, že Európa rýchlo starne. Podľa odhadov Eurostatu do roku 2050 sa zvýši počet osôb vo veku 75 až 84 rokov v EÚ približne o 56,1 % a počet osôb vo veku 65 až 74 rokov o 16,6 %.

„EHSV jasne a jednoznačne vyzýva Komisiu, aby do konca svojho súčasného funkčného obdobia vypracovala európsku stratégiu pre starších ľudí. Som presvedčený, že to predstavuje východisko, ktoré bude mať ďalekosiahle dôsledky pre európsku sociálnu a demografickú politiku“, povedal spravodajca stanoviska **Miguel Angel Cabra de Luna**.

Podpredsedníčka Komisie Dubravka Šuica uviedla, že „starší ľudia nie sú nákladovým faktorom ani záťažou. Sú prínosom. Na demografické zmeny sa nesmieme pozeráť izolovane. Musíme sledovať, ako sa prelínajú s megatrendmi, ako sú ekologické a digitálne zmeny.“

„Starší ľudia by nemali byť vnímaní ako poberatelia sociálnych dávok, ale ako občania, ktorí majú rovnaké právo na plnohodnotný život bez diskriminácie ako ľudia všetkých vekových kategórií. Tieto práva musia byť zaručené vo všetkých oblastiach života“, uviedla **Dr. Heidrun Mollenkopf**.

Okrem toho v mnohých krajinách je značná časť bohatstva a kúpnej sily v rukách starších ľudí. Predpokladá sa, že strieborná ekonomika, ktorej hnacou silou sú starší spotrebitelia, zaznamená výrazný nárast a do roku 2025 dosiahne podľa odhadov 5,7 bilióna EUR. EÚ potrebuje na využitie tohto potenciálu účinnú stratégiu, ktoré zohľadňujú regionálnu dynamiku a príležitosti, ktoré toto hospodárstvo ponúka. (II)

EHSV prichádza s prvými konkrétnymi návrhmi na modrú dohodu a problematiku vody zaraďuje do programu EÚ

Prijatie prístupu k hospodáreniu s vodami založeného na ľudských právach, podpora investícií, zavedenie spotrebiteľských značiek a reštrukturalizácia cien patria medzi kľúčové odporúčania uvedené v šiestich stanoviskách o vode, ktoré EHSV prijal na svojom júlovom plenárnom zasadnutí. Spomínané stanoviská predstavujú prvú vlnu návrhov EHSV na komplexnú politiku EÚ v oblasti vodného hospodárstva v rámci jeho iniciatívy „modrá dohoda“.

V reakcii na naliehavé výzvy v tejto oblasti Európsky hospodársky a sociálny výbor ukazuje smerovanie pomocou komplexného súboru odporúčaní pre udržateľnú politiku v oblasti vodného hospodárstva v Európe. Svojou iniciatívou „modrá dohoda“ vyzýva na jednotný prístup naprieč Európou s cieľom [odstrániť nedostatok vody](#) a zaistiť prístup k bezpečnej a cenovo dostupnej vode a sanitácii ako ľudské právo.

V záujme dosiahnutia týchto cieľov EHSV zdôrazňuje význam rozvoja [odolných vodohospodárskych infraštruktúr a distribučných sietí](#). Východiskovým bodom by malo byť posúdenie súčasného stavu vodohospodárskej infraštruktúry a dostupnosti vody v každom členskom štáte, aby sa identifikovali investičné potreby a zabezpečilo efektívne hospodárenie s vodami.

Súčasťou súboru odporúčaní EHSV týkajúcich sa [ekonómie „európskej modrej dohody“](#) je aj zavedenie cenových stratégií, ktoré odrádzajú od plytvania vodou, a návrh nových spôsobov financovania politiky v oblasti vodného hospodárstva. Zámerom výboru je, aby sa EÚ stala svetovým lídrom v oblasti technológií efektívne využívajúcich vodu. Výbor navrhuje začleniť vodu do všetkých [priemyselných politík](#) EÚ s cieľom znížiť spotrebu vody, podporiť jej opätovné využitie a recykláciu a bojovať proti znečisteniu vody. Pokiaľ ide o [poľnohospodárstvo](#), EHSV navrhuje podobný prístup, ktorým by sa v spoločnej poľnohospodárskej politike (SPP) v plnej miere zohľadnil rozmer vody.

EHSV uznáva dôležitú úlohu, ktorú zohrávajú [spotrebitelia](#) ako nositelia zmien, a preto chce tiež propagovať používanie spotrebičov efektívne využívajúcich vodu zavedením štítkov s informáciami o spotrebe vody a prijatím postupov obehovej spotreby vody, vďaka čomu budú môcť jednotlivci prispievať k riešeniu. Tieto návrhy budú zhrnuté v súbore hlavných zásad a opatrení, ktoré sa 26. októbra 2023 predložia inštitúciám EÚ na konferencii s názvom *Výzva na prijatie „európskej modrej dohody“*. Cieľom EHSV je, aby voda bola jednou z hlavných priorít budúcej Európskej komisie. (gb)

[Propagovanie a podpora duševného zdravia si vyžadujú komplexný prístup](#)

Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) vyzval na reformu systémov zdravotnej starostlivosti naprieč EÚ v snahe zaistiť komplexný prístup k duševnému zdraviu v kontexte prudkého nárastu duševných porúch a porúch správania medzi európskym obyvateľstvom, najmä medzi mladými ľuďmi.

V [stanovisku](#), ktoré EHSV vypracoval na žiadosť španielskeho predsedníctva Rady EÚ a ktoré prijal na svojom júlovom plenárnom zasadnutí, poukazuje na to, že starostlivosť o duševné zdravie by sa mala zamerať na prevenciu, včasné odhaľovanie a komunitnú starostlivosť.

„Naliehavo musíme podporovať reformu zdravotníckych systémov v celej EÚ, aby sa zabezpečilo, že budú poskytovať integrované a plánované dlhodobé intervencie a starostlivosť nielen na liečbu, ale aj na prevenciu zdravotných problémov, s využitím multidisciplinárnych tímov namiesto zameriavania sa na epizodické modely starostlivosti,“ uviedla spravodajkyňa stanoviska **Milena Angelova**.

„Musíme zmeniť naše systémy duševného zdravia. Potrebujeme viac odborníkov a väčšiu podporu pre ľudí, ktorí potrebujú starostlivosť,“ uviedol spravodajca stanoviska **Ivan Kokalov**.

Mladí ľudia, deti, ženy a znevýhodnené skupiny, ale aj ľudia vystavení dlhodobému stresu sú osobitne ohrození vznikom duševnej poruchy.

Po pandémie ochorenia COVID-19 sa duševné zdravie ďalej zhoršilo, pričom približne 20 % Európanov pociťuje potreby v oblasti duševného zdravia, od závažných až po stredne závažné. To okrem iného ovplyvnilo aj pracovný život a príjem. Zo súčasných odhadov vyplýva, že duševné zdravie a poruchy správania stoja EÚ približne 4 % jej HDP ročne.

Poruchy duševného zdravia si tiež vyberajú vážnu daň na ľuďoch a každoročne sú zodpovedné za približne 4 % úmrtí v Európe. Sú druhou najčastejšou príčinou smrti u mladých ľudí.

EHSV chváli Európsku komisiu za jej nedávny komplexný plán v oblasti duševného zdravia a naliehavo žiada, aby sa tento plán urýchlene transponoval do riadne financovanej stratégie EÚ v oblasti duševného zdravia. Stratégia by mala mať časový rámec, mala by vymedziť jasné zodpovednosti a zahŕňať merateľné ukazovatele pokroku.

EHSV sa domnieva, že systémy duševného zdravia by mali byť založené na právach a zamerané na človeka, pričom prioritou by malo byť posilnenie postavenia a aktívna účasť jednotlivcov na ich vlastnom zotavení. EHSV dôrazne odporúča Európskej komisii, aby vyhlásila rok 2024 za Európsky rok duševného zdravia. Vyslalo by to silný signál a podnietilo by vytvorenie silného spojenectva na zlepšenie a podporu duševného zdravia v celej EÚ.

EHSV rokuje o iniciatíve vymenovať čestných členov s cieľom podpory postupnú integráciu kandidátskych krajín EÚ

Na svojom júlovom plenárnom zasadnutí EHSV privítal zástupcov organizácií občianskej spoločnosti z kandidátskych krajín a ohlásil iniciatívu vymenovať čestných členov z krajín zapojených do procesu rozširovania a pozvať ich, aby sa podieľali na každodennej konzultačnej práci výboru.

Prvým konkrétnym krokom k naplneniu tohto cieľa bola diskusia o význame občianskej spoločnosti v procese rozširovania EÚ, ktorá prebehla na júlovom plenárnom zasadnutí EHSV. **Predseda EHSV Oliver Röpke** okrem toho podpísal memorandum o porozumení s Radou pre regionálnu spoluprácu (RRS), aby sa mohol dosiahnuť pokrok v štruktúrovanom zapojení občianskej spoločnosti a mládeže do podpory mieru a prosperity v juhovýchodnej Európe.

Komisár pre susedstvo a rozšírenie **Olivér Várhegyi** ocenil iniciatívu EHSV vymenovať čestných členov z krajín zapojených do procesu rozširovania, pretože to môže pomôcť udržať politiku rozširovania medzi prioritami agendy EÚ.

Predseda vlády Moldavska **Dorin Recean** konštatoval, že táto nová iniciatíva EHSV je vhodne načasovaná a posilní sa ňou spolupráca s občianskou spoločnosťou v Moldavsku.

Generálna tajomníčka RRS **Majlinda Bregu** v tejto súvislosti uviedla: „V Rade pre regionálnu spoluprácu si nevieme predstaviť koordináciu regionálneho úsilia v oblasti náročnej zelenej agendy pre západný Balkán bez nášho poradného fóra organizácií občianskej spoločnosti ani koordináciu snáh o vytvorenie regionálneho trhu bez zapojenia našich obchodných komôr.“

Boško Savković zo Srbskej únie zamestnávateľov pochválil srbskú občiansku spoločnosť za to, že sa otvorene angažuje, bojuje proti zahraničným dezinformáciám a pripomína Srbom perspektívu členstva v EÚ.

Oleksandr Javorskij z Federácie zamestnávateľov Ukrajiny uviedol, že „už dlho pred vojnou sa Ukrajina rozhodla nastúpiť cestu členstva v EÚ. Ukrajinskí sociálni partneri a občianska spoločnosť musia byť teraz správne zaškolení, aby mohli proces pristúpenia k EÚ zvládnuť.“

Podpredsedníčka Konfederácie odborových zväzov Albánska **Anisa Subashi** vyzdvihla úlohu odborových zväzov pri posilňovaní sociálneho dialógu, najmä v čase, keď sa albánska vláda usiluje obmedziť občiansky priestor.

Dajana Cvjetković z Centra pre podporu občianskej spoločnosti z Bosny a Hercegoviny a **Daliborka Uljarević**, výkonná riaditeľka Centra pre občianske vzdelávanie v Čiernej Hore, podporili úlohu občianskej spoločnosti v procese rozširovania. „Sme nosnými piliermi našej spoločnosti a zastupujeme záujmy našich občanov. Sme najbližšími spojencami inštitúcií EÚ a táto iniciatíva ešte viac prehĺbi našu spoluprácu,“ zdôraznila **Daliborka Uljarević**. (mt)

Priemyselný plán Zelenej dohody: EÚ má ešte ?o zlepšova?

V koncepcii emisne neutrálneho priemyslu chýba predstava o tom, ako zabezpečiť, aby európsky priemysel zostal konkurencieschopný a prilákal investície.

EHSV sa domnieva, že priemyselný plán Zelenej dohody a akt o emisne neutrálnom priemysle sú vcelku uspokojivé, malo by sa v nich však uviesť, aké konkrétne opatrenia budú prijaté na zlepšenie lokalizačných faktorov, posilnenie konkurencieschopnosti európskych ekonomík a na to, aby sa EÚ odlíšila od svojich systémových konkurentov.

„Veľmi kriticky vnímame skutočnosť, že EÚ prinútilo konať až niečo také, ako je americký zákon o znížení inflácie,“ uviedla **Sandra Parthie**, spravodajkyňa [stanoviska EHSV o priemyselnom pláne Zelenej dohody a akte o emisne neutrálnom priemysle](#). „Kiež by k tomu bolo došlo skôr. Kiež by EÚ bola reagovala ráznejšie a presvedčivejšie, aby ukázala našim podnikom a spoločnostiam, že skutočne chceme, aby Európa zostala dôležitou priemyselnou lokalitou s dobrými pracovnými miestami a mzdami.“

Priemysel EÚ sa v uplynulých dekádach stal menej konkurencieschopným než priemysel jej konkurentov. HDP na obyvateľa v EÚ klesol zo 70 % HDP USA tesne po roku 2000 na súčasných sotva 66 %. Podiel USA na svetových hrubých investíciách klesol v rokoch 1999 až 2020 z 29 % na 20 % a podiel EÚ z 23 % na 15 %.

V snahe zvrátiť tento klesajúci trend EHSV navrhuje, aby sa vykonal audit s cieľom zistiť, ako môže EÚ kontrolovať a zlepšovať svoje hodnotové reťazce a vyhnúť sa nadmernej závislosti. Takisto odporúča, aby sa na všetky návrhy právnych predpisov uplatňovala kontrola konkurencieschopnosti.

EHSV upozorňuje, že je naliehavé predovšetkým odstrániť byrokráciu a skrátiť čas potrebný na vybavenie. Napríklad verejné financovanie: rozhodovanie o poskytnutí finančnej podpory projektom a prístupe k financovaniu trvá príliš dlho. EHSV tvrdí, že ak chceme zabrániť tomu, aby investori odišli podnikáť inde, potrebujeme opatrenia, ktoré zabezpečia včasné a dostupné financovanie prevádzkových nákladov aj kapitálových výdavkov, a ktoré sa budú vzťahovať na všetky typy podnikov, veľké aj malé.

Vydávanie povolení je ďalšou otázkou, ktorá v priemyselnom pláne Zelenej dohody nie je najlepšie vyriešená: niektoré emisne neutrálne technológie by sa podľa neho mali uprednostniť a dostať rýchlejšie povolenie a viac finančnej podpory na projekty, zatiaľ čo iné odvetvia musia čeliť väčším ťažkostiam.

Podľa názoru EHSV sa priemyselný plán Zelenej dohody a akt o emisne neutrálnom priemysle príliš úzko zameriavajú na ekologické technológie a výber „víťazov“. Namiesto toho by mali podporovať rôznorodý priemysel so širokou škálou odvetví.

Európa je domovom mnohých energeticky náročných ťažkých a primárnych priemyselných odvetví, ktoré je potrebné dekarbonizovať a ktoré v tomto priemyselnom pláne nie sú zahrnuté.

Ďalšou potenciálnou pascou je zmiernenie pravidiel štátnej pomoci EÚ. Mohla by sa ním totiž prehĺbiť priepasť medzi bohatšími a chudobnejšími členskými štátmi, ktoré nemajú fiškálny priestor na investovanie do zelenej transformácie ani na podporu svojich popredných priemyselných odvetví a domácností. Preto by sa mala uskutočniť seriózna diskusia o Európskom fonde suverenity, ktorý by pre transformáciu zabezpečil dodatočné financovanie na úrovni EÚ.

Údaje Európskej komisie dokazujú, že emisne neutrálne technológie majú značný potenciál z hľadiska vytvárania pracovných miest, keďže vo výrobe vodíkových palivových článkov je potrebných 180 000 pracovníkov, v odvetví solárnej fotovoltiky 66 000 a vo výrobe batérií 800 000.

Priemyselný plán Zelenej dohody podporuje rozvoj ekologických zručností, EHSV však trvá na tom, že by mal podporovať rozvoj celej škály zručností potrebných v priemysle. Malo by sa tiež urýchliť a štandardizovať vydávanie pracovných povolení pre kvalifikovaných pracovníkov z krajín mimo Európskej únie. (dm)

[EHSV vyzýva EÚ na ucelený prístup k politikám v oblasti surovín s cieľom riešiť bezpečnosť zdrojov a zelenú transformáciu](#)

V stanovisku prijatom na júlovom plenárnom zasadnutí EHSV vyzýva EÚ, aby zaujala komplexný prístup k politikám v oblasti surovín. Navrhuje sa v ňom rozšírenie zoznamov kritických materiálov, zabezpečenie spravodlivých cien energie, zjednodušenie povoľovacích postupov, uprednostňovanie recyklácie a podpora budovania kapacít v politikách EÚ v oblasti surovín.

V súčasnosti v oblasti celosvetových dodávok kritických surovín dominuje Čína. Európa produkuje len menej ako 5 % svetových nerastných surovín. Keďže sa očakáva, že do roku 2060 vzrastie dopyt po globálnych surovinách dvojnásobne, je nutné konať.

Na riešenie týchto výziev EHSV odporúča rozšíriť zoznam kritických surovín tak, aby zahŕňal tie, ktoré sú nevyhnutné pre ekologické a udržateľné technológie, čo umožní cielené politiky a investície. Tiež sa zasadzuje za spravodlivé ceny energie, finančnú podporu, zjednodušené povoľovacie postupy a partnerstvá s inými krajinami s cieľom zvýšiť bezpečnosť zdrojov a podporiť zelenú transformáciu EÚ.

Spravodajca pre [stanovisko](#) EHSV **Maurizio Mensi** zdôraznil, že v právnych predpisoch o odpade je potrebné uprednostniť zhodnocovanie a opätovné použitie surovín ako spôsob zníženia závislosti od primárnych zdrojov a stimulovať hospodársky rast. Výbor však varuje, že je dôležité nájsť rovnováhu medzi bezpečnosťou zdrojov a environmentálnymi aspektmi, aby bolo možné dosiahnuť súlad s cieľmi EÚ v oblasti udržateľnosti.

Spoluspravodajca EHSV **Michal Pintér** sa vyslovil za budovanie kapacít v ťažobnom priemysle v celej EÚ. V stanovisku sa vyzýva, aby sa kládol dôraz na rozvoj ľudského kapitálu v ťažobnom priemysle a rekvalifikáciu a zvyšovanie kvalifikácie súčasnej pracovnej sily v snahe podporiť odolné odvetvie surovín.

Spoločným riešením týchto aspektov môže EÚ úspešne prejsť na ekologické hospodárstvo, čím sa položia základy odolného, udržateľného a globálne konkurencieschopného odvetvia surovín. (gb)

[Prechod na energiu z udržateľných zdrojov v odvetví rybolovu a akvakultúry EÚ: smerom ku klimatickej neutralite](#)

EHSV vo svojom [stanovisku](#) vypracovanom na žiadosť španielskeho predsedníctva Rady EÚ a prijatom na júlovom plenárnom zasadnutí uvítal stratégiu týkajúcu sa energetickej transformácie odvetvia rybolovu a akvakultúry EÚ. EHSV uznáva, že je naliehavo potrebné znížiť emisie uhlíka a podporovať udržateľné, obnoviteľné a komerčne životaschopné energetické alternatívy a zdôrazňuje význam dosiahnutia klimatickej neutrality do roku 2050.

EHSV poukazuje na zásadnú úlohu, ktorú odvetvie rybolovu zohráva pri zmierňovaní účinkov zmeny klímy. Rybári zaistujú jeden z najzdravších zdrojov živočíšnych bielkovín s minimálnou uhlíkovou stopou, pričom v roku 2023 sa predpokladá veľmi malý podiel emisií z tohto odvetvia na celosvetovom celkovom objeme, čo ešte viac zvýrazní relatívne nízky vplyv tohto odvetvia na životné prostredie. EHSV však naliehavo žiada, aby

sa pokračovalo v úsilí o zvýšenie energetickej efektívnosti a ďalšie zníženie emisií.

„Dekarbonizácia odvetvia rybolovu si vyžaduje komplexný prístup, finančné stimuly a využívanie zdrojov energie s nulovými emisiami,“ uviedol spravodajca stanoviska **Javier Garat Pérez**. „Musíme nájsť rovnováhu medzi realizmom a ambíciami. Potrebujeme vhodný a realistický harmonogram dekarbonizácie, v ktorom sa zohľadní technologický, logistický a legislatívny vývoj. Náklady na transformáciu nesmú zaťažovať zamestnávateľov a pracovníkov v námorných odvetviach a rovnako sa nesmie na nikoho zabudnúť. Nájdenie rovnováhy medzi cieľmi dekarbonizácie a hospodárskou životaschopnosťou má zásadný význam pre úspešnú energetickú transformáciu.“

EHSV uznáva výzvy, ktoré prináša rozvoj a celosvetová dostupnosť alternatívnych a inovatívnych ekologických technológií. EHSV navrhuje hybridizáciu ako prechodné riešenie a zároveň navrhuje preskúmať možnosti aj nad rámec fosílnych palív. Okrem toho pripomína, že akákoľvek zmena zdroja energie si bude vyžadovať plavidlá s úplne novou konštrukciou a zvýšenou kapacitou na palube („hrubá tonáž“), aby sa do nich zmestili nové stroje. EHSV preto vyzýva Európsku komisiu, aby prehodnotila vymedzenie „rybolovnej kapacity“ a umožnila tak zavádzanie nových technológií súvisiacich s prechodom na nové zdroje energie. (ks)

[Reklama prostredníctvom influencerov: EHSV navrhuje vytvoriť reguláciu EÚ, ktorá by stanovila hranice](#)

Právne predpisy by mali vymedziť povinnosti pre influencerov, ale aj pre platformy na zdieľanie videí a sociálne siete

Reklama a marketing prostredníctvom influencerov je jedno z najrýchlejšie rastúcich odvetví uplynulej dekády. Keďže spotrebiteľia vnímajú influencerov ako bližších, autentickejších a dôveryhodnejších, než je tradičná reklama alebo odporúčanie od celebrit, značky do nich investujú čoraz viac.

Na rozdiel od tradičnej reklamy, na ktorú sa vzťahujú veľmi prísne pravidlá, reklama prostredníctvom influencerov nemusí svoj reklamný charakter odhaliť. Komerčnú povahu postov influencerov nie je vždy ľahké identifikovať, keďže reklama je spojená so štýlovo podobným, ale nezávislým redakčným obsahom.

Táto nedostatočná transparentnosť je nebezpečná pre spotrebiteľov vo všeobecnosti, najmä však pre nepľnoleté osoby. Vystavenie tejto zraniteľnej skupiny skrytej reklame by mohlo poznamenať jej telesný, psychologický, sociálny a emocionálny vývoj.

Mala by EÚ niečo v tejto súvislosti urobiť? „EÚ už má zavedené určité mechanizmy zamerané na problematiku influencerov. Vzťahujú sa na nich právne predpisy týkajúce sa sprostredkovateľov reklamy, ako aj predajcov/obchodníkov. Myslíme si však, že vzhľadom na rýchly rozmach tohto javu by bolo žiaduce zaujať komplexný prístup,“ uviedol spravodajca [stanoviska EHSV](#) na túto tému **Bernardo Hernández**

Bataller.

Výbor odporúča, aby EÚ uložila špecifické povinnosti správcovi platform na zdieľanie videí a sociálnych sietí, na ktorých influenceri pôsobia, ako aj tvorcom obsahu/influencerom.

Influenceri by mali:

- vo svojich postoch uvádzať v popredí jasné označenie, ktorým by upozornili, že príslušný post je marketingový oznam,
- dodržiavať odvetvové právne predpisy navrhnuté na to, aby sa zaručila ochrana zdravia a bezpečnosť spotrebiteľov a používateľov, najmä neplnoletých osôb a iných zraniteľných skupín,
- niesť zodpovednosť, ak dostatočne jasne neinformujú o tom, kedy sú platení za to, že odporúčajú alebo propagujú nejaký výrobok alebo službu.

Správcovia platform a sociálnych médií by mali:

- byť takisto zodpovední za obsah, ktorí tvorcovia obsahu a influenceri zverejňujú na ich platformách a sieťach,
- mať povinnosť odstrániť nezákonný obsah a nahlásiť nezákonnú činnosť,
- požadovať od všetkých tvorcov obsahu/influencerov pôsobiacich mimo EÚ, aby jasne uviedli, kto nesie právnu zodpovednosť za ich činnosť na území EÚ, a aby mali poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone povolania, ktoré sa môže uplatniť v prípade škôd spôsobených nezákonnou činnosťou.

V záujme ochrany neplnoletých osôb by správcovia platform a sociálnych sietí mali spolu s influencerami zaistiť, aby:

- bolo technicky možné zamedziť neplnoletým používateľom prístup k citlivému obsahu na platforme, pri ktorom musí byť v každom prípade uvedené označenie „zakázané do 18 rokov“, musí sa vyžadovať overenie veku a umožniť použitie rodičovskej kontroly,
- sa v postoch určených neplnoletým osobám uvádzali upozornenia „reklama“, „komerčný oznam“ alebo „sponzorované“ a aby sa pri pozmenených obrázkoch uvádzalo upozornenie „upravený obrázok“ a v prípade obsahu vytvoreného s pomocou umelej inteligencie upozornenie „virtuálny obrázok“.

Stanovisko EHSV bolo vypracované pre španielske predsedníctvo Rady EÚ, ktoré zvažuje, či by sa v tejto súvislosti mali prijať osobitné právne predpisy, a požiadalo výbor o jeho názor na túto tému. (dm)

EÚ zaznamenáva najvyššiu mieru inflácie od zavedenia eura: 96,5 milióna ľudí je ohrozených chudobou

Inflácia v Európskej únii je najvyššia od zavedenia eura. Chudoba a sociálne vylúčenie ohrozujú v súčasnosti 96,5 milióna ľudí,

ktorých najviac zasiahol obrovský nárast cien tovaru a služieb, zvýšenie cien energií a strata kúpnej sily.

To je len niekoľko alarmujúcich údajov zo [stanoviska EHSV](#), ktoré vypracoval **Felipe Medina Martín** a ktoré výbor prijal na júlovom plenárnom zasadnutí.

Vplyv energetickej krízy na európske hospodárstvo je vážny. Vysoké ceny energií, surovín a priemyselných výrobkov viedli k vysokej inflácii, oslabili hospodársky rast a dostali pod veľký tlak verejné financie a podniky, pričom oslabili aj vonkajšiu hospodársku konkurencieschopnosť.

EHSV upozorňuje, že v snahe zvrátiť tento trend by domácnosti a kľúčové odvetvia (agropotravinársky sektor, doprava, maloobchod atď.) mali mať prospech z plánov na zníženie dosahu vysokých cien energií, a vyzýva Európske inštitúcie, aby zaviedli kontrolné mechanizmy. Budúce politiky by mali byť prispôsobené, cielené a odolné voči transformácii a podporovať najmä rodiny, ktoré majú nižšie príjmy a väčšie ťažkosti.

Ukázalo sa, že niektoré vnútroštátne opatrenia na kontrolu cien sú najvhodnejšie na zmiernenie dosahu vysokých cien základných produktov na rodinné rozpočty. Napríklad tzv. iberiská výnimka vzťahujúca sa na systém stanovovania cien na trhu s elektrinou umožnila Španielsku a Portugalsku obmedziť cenu plynu v elektrárnach, a tým pomohla výrazne znížiť účty. Ďalším príkladom je dočasné zníženie DPH na ceny elektriny, potravín a palív schválené v niektorých členských štátoch. (mp)

[EHSV požaduje silnejšiu ochranu vkladov, a jej harmonizáciu a proporionalitu s cieľom posilniť bankový systém EÚ](#)

V nadväznosti na nedávnu bankovú krízu v USA a prípad Credit Suisse EHSV preskúmal návrh Komisie na reformu rámca pre krízové riadenie bánk a ochranu vkladov (CMDI). Výbor okrem iného vyzýva na ochranu záujmov menších a miestnych bánk, vkladateľov a daňovníkov a na koordináciu balíka CMDI s budúcou reformou nariadenia o štátnej pomoci.

Španielska vláda požiadala EHSV, aby sa touto témou zaoberal a poskytol spoluzákonodarcom a španielskemu predsedníctvu Rady EÚ politické odporúčania. Komisia si svojím návrhom reformy CMDI zaumienila odstrániť zostávajúce riziká v európskom bankovom sektore, pokročiť v dobudovaní bankovej únie a posilniť európsky jednotný trh v záujme vkladateľov a daňovníkov.

Ako poznamenal spravodajca EHSV **Giuseppe Guerini**: „EHSV uznáva význam rýchlosti, flexibility a spolupráce v reakcii na bankové krízy, pričom treba zároveň chrániť vkladateľov a daňovníkov. Návrh Komisie je krokom k dobudovaniu bankovej únie, čo má zásadný význam pre dosiahnutie úplnej konsolidácie finančného systému EÚ a zníženie fragmentácie trhu.“

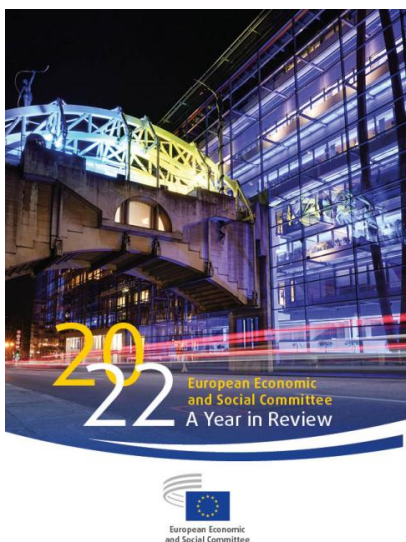
EHSV vo svojom [stanovisku](#) zdôrazňuje, že harmonizácia ochrany vkladov a hodnotenie alternatív riešenia krízových situácií a platobnej neschopnosti majú zásadný význam pre ochranu záujmov vkladateľov a zachovanie rozmanitého európskeho bankového ekosystému. (tk)

Oslavy 65. výročia vytvorenia EHSV

V roku 1957 bol zriadený Hospodársky a sociálny výbor, ktorému boli udelené konzultačné právomoci, aby mohol svojimi stanoviskami a širokou škálou ďalších činností sprostredkovať európskym rozhodovacím orgánom názory a obavy organizovanej občianskej spoločnosti, a tak pomáhal priblížiť EÚ k jej občanom.

Prvé plenárne zasadnutie Hospodárskeho a sociálneho výboru sa konalo v nasledujúcom roku – pred 65 rokmi. Viac o 65. výročí vytvorenia výboru nájdete tu: www.eesc.europa.eu/65.

Prehľad roka 2022 – pozrite si našu správu o ? innosti

Čomu sme sa venovali minulý rok? Všetko o našich činnostiach nájdete v správe: *A Year in Review* (Rok v prehľade) Aké boli hlavné a najdôležitejšie minuloročné témy?

Rok 2022 bol rokom dramatických udalostí. Rusko začalo 24. februára 2022 nevyprovokovanú vojnu proti Ukrajine. Po tejto agresii EHSV podporil ukrajinskú občiansku spoločnosť viacerými stanoviskami, konferenciami a uzneseniami. Ukrajinským organizáciám občianskej spoločnosti pôsobiacim v Bruseli sme otvorili naše priestory a poskytli im bezpečné miesto, aby mohli pokračovať v práci a udržiavať ukrajinskú občiansku spoločnosť pri živote. Cenou pre občiansku spoločnosť sme odmenili iniciatívy, ktorých cieľom bolo pomôcť občanom trpiacim v

dôsledku vojny.

V reakcii na zvyšovanie cien energií EHSV navrhol začať komplexnú energetickú transformáciu založenú na novom energetickom modeli a energetickej nezávislosti EÚ. A hoci EÚ ešte stále bojuje proti dôsledkom pandémie COVID-19, investície do zelenej a digitálnej transformácie sú teraz dôležitejšie než kedykoľvek predtým. Výbor preto podporuje aj realizáciu a presadzovanie národných plánov obnovy a odolnosti.

Viac o našich činnostiach nájdete v brožúre, ktorú si môžete stiahnuť na stránke <https://www.eesc.europa.eu/sk/our-work/publications-other-work/publications/2022-year-review>.

AKTUALITY SKUPÍN

Diplomacia v oblasti klímy musí byť vlajkovou loťou zahraničnej politiky EÚ

Stefano Mallia, predseda skupiny Zamestnávateľa v EHSV

Počas tohtoročného leta zúrili lesné požiare vo viacerých krajinách južnej Európy, zničili ľudské obydľia i prímorské letoviská a zmenili rozsiahle zalesnené oblasti na zuhoľnatené pustatiny. V rovnakom čase Slovinsko zasiahli ničivé povodne. Poveternostné udalosti nie sú v Európe novým javom, ale ich intenzita sa zvýšila, a to tak v Európe, ako aj inde. Niet pochýb o tom, že vplyvom zmeny klímy sú tieto javy čoraz častejšie a extrémnejšie.

V dôsledku pandémie ochorenia COVID-19, vojny na Ukrajine a následnej energetickej krízy do určitej miery poľavilo úsilie zamerané na boj proti zmene klímy a začatie skutočnej zelenej transformácie v Európe.

Niektoré členské štáty prijali viaceré opatrenia, ktoré de facto oddaľujú postupné ukončovanie ťažby fosílnych palív alebo dokonca investujú do nových operácií tohto druhu na uspokojenie svojich energetických potrieb. Takéto správanie vysiela mätúce posolstvá nielen občanom Európy, ale aj tretím krajinám, ktoré by ich mohli využiť na odôvodnenie zdržania svojich vlastných transformácií. Toto všetko by mohlo jasne ohroziť tohtoročný samit COP 28, na ktorom majú krajiny dosiahnuť dohodu o postupnom ukončení používania fosílnych palív emitujúcich CO₂.

Preto musí EÚ zachovať koherentný a konzistentný prístup k politike v oblasti klímy. Musíme konať tak, ako kážeme! EÚ nedávno zintenzívnila svoju prácu na diplomacii v oblasti klímy, ktorej úspech vo veľkej miere závisí od rozhodnutí EÚ v oblasti vnútornej politiky týkajúcej sa klímy, ale aj od účinného vykonávania Európskej zelenej dohody. Napriek čoraz častejším novým geopolitickým výzvam musí EÚ získať hlbší prehľad o geopolitických aspektoch Európskej zelenej dohody. To si vyžaduje novú, spoľahlivú a dôveryhodnú stratégiu s cieľom prispôsobiť diplomaciu EÚ v oblasti klímy súčasnému geopolitickému prostrediu.

Kde začať? EHSV sa domnieva, že treba obohatiť súbor nástrojov diplomacie v oblasti klímy o nové iniciatívy zamerané nielen na zvýšenie ambícií v oblasti klímy, ale aj na výmenu skúseností EÚ a riešenie rizík súvisiacich so zmenou klímy.

Na sfunkčnenie diplomacie v oblasti klímy by sme mali využiť jej viacúrovňovú povahu. Vytvorenie siete občianskej spoločnosti zameranej na diplomaciu v oblasti klímy by mohlo byť východiskovým bodom.

Pri napredovaní nesmieme mrhať čas, ak sa chceme vyhnúť nenapraviteľným škodám. Diplomacia v oblasti klímy je preventívna diplomacia. Preto je jednoznačne naliehavo potrebné povýšiť diplomaciu v oblasti klímy na hlavnú činnosť EÚ v oblasti vonkajších vecí a zahraničnej politiky.

Kolektívne vyjednávanie, demokracia a budúcnosť práce: otázky na diskusiu na konci leta 2023

Skupina EHSV Pracovníci

Kolektívne vyjednávanie, hoci je jedným z pilierov priemyselných vzťahov v Európe, sa v jednotlivých členských štátoch značne líši rozličnými stupňami pokrytia a ochrany pracovníkov

Ide o súčasť procesu sociálneho dialógu, ktorý je jednou z priorít španielskeho predsedníctva Rady EÚ. Skupina Pracovníci úzko spolupracuje so španielskou vládou predovšetkým prostredníctvom stanovísk na tému [Zelené kolektívne vyjednávanie](#) a [Demokracia na pracovisku](#). O týchto otázkach sa bude diskutovať počas [podujatia na vysokej úrovni venovaného sociálnemu dialógu](#), ktoré organizuje španielske predsedníctvo 21. a 22. septembra v Santiagu de Compostela.

Skupina Pracovníci bude diskutovať o význame sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania 20. septembra a očakáva tiež, že zložitost kolektívneho vyjednávania na úrovni EÚ sa lepšie pochopí a objasní prostredníctvom prebiehajúcej štúdie, ku ktorej sa možno vyjadriť do 8. septembra [tu](#).

Chráťme mládežnícku občiansku spoločnosť a posilnime jej postavenie

Skupina Organizácie občianskej spoločnosti v EHSV

Skupina Organizácie občianskej spoločnosti (skupina III) Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (EHSV) a Mladí európski federalisti (JEF Europe) spoločne usporiadali v júli

seminár pre mládež s názvom *Mládež pod tlakom* - [ochrana mládežníckej občianskej spoločnosti](#). Seminár nadviazal na predchádzajúce webináre o občianskej účasti mládeže, ktoré zorganizovala skupina III v rokoch 2021 a 2022.

V rámci výmeny názorov medzi zástupcami mládeže a inštitúcií, medzi ktorými boli aj pozvaní rečníci **Dr. Sergey Lagodinsky** (poslanec EP, Verts/EFA), **Alessia Valentino** (právna referentka, Európska komisia) a **Christian Moos** (člen skupiny Organizácie občianskej spoločnosti a spravodajca [pripravovaného stanoviska EHSV na tému *Balík opatrení v oblasti obrany demokracie*](#)), sa na seminári preberali tendencie a konkrétne narušenia priestoru občianskej spoločnosti mládeže v celej Európe.

Účastníci podujatia vyzdvihli naliehavú potrebu koordinovaného občianskeho dialógu na vnútroštátnej a európskej úrovni, zvýšenia financovania mládežníckych organizácií a inkluzívnej účasti všetkých mladých ľudí. Zdôraznili tiež, že je nevyhnutné zaviesť mechanizmy na ochranu aktivistov, zmysluplnými krokmi nadviazať na dialógy s mládežou a odstrániť rastúce obmedzenia pre organizácie občianskej spoločnosti. Napriek rozdielnym názorom a uznaniu, že neexistuje univerzálne riešenie na prekonanie problémov v členských štátoch, sa všetci rečníci a účastníci spoločne zhodli, že v záujme zachovania demokracie je naliehavo potrebné chrániť mládežnícku občiansku spoločnosť a posilniť jej postavenie.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

Ekologické ocenenia EÚ za rok 2023: EHSV oznámil finalistov

Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) s veľkým potešením oznamuje finalistov prvého ročníka súťaže o

ekologické ocenenia EÚ, ktorú organizuje spoločne s Európskou komisiou a ďalšími partnermi s cieľom odmeniť excelentnosť v hodnotovom reťazci ekologickej poľnohospodárskej výroby. Víťazi v jednotlivých kategóriách budú vyhlásení 25. septembra pri príležitosti európskeho dňa ekologických potravín na slávnostnom odovzdávaní cien za účasti komisára EÚ pre poľnohospodárstvo Janusza Wojciechowského.

Kedže organická transformácia nabera v celej Európe na dynamike, sme svedkami veľkého množstva pozoruhodných iniciatív v praxi. Po skončení úvodnej hodnotiacej fázy a dôkladnom preskúmaní všetkých uchádzačov s potešením predstavujeme finalistov vo všetkých troch kategóriách:

Zoznam finalistov v abecednom poradí:

1. Najlepší maloobchodný spracovateľ potravín z ekologickej poľnohospodárskej výroby (MSP)

- [Ekološka kmetija Kukenberger](#), Slovinsko, spracovanie mliečnych výrobkov
- [Fürstenhof GmbH](#), Nemecko, spracovanie vajec a hydinového mäsa
- [The Merry Mill](#), Írsko, spracovanie najmä bezlepkového ovsa a múky

2. Najlepší maloobchodný predajca potravín z ekologickej poľnohospodárskej výroby

- [Gut Wulkselde GmbH](#), Nemecko, obchod s výrobkami z vlastnej farmy
- [NaturaSì Ariele Conegliano](#), Taliansko, obchod, ktorý je súčasťou siete NaturaSì
- [Valle y Vega Cooperative Agroecológica de Granada](#), Španielsko, obchod prevádzkovaný farmárskym družstvom

3. Najlepšia ekologická reštaurácia/stravovacia služba

- [Biohotel St.Daniel](#), Slovinsko, reštaurácia v „biohoteli“
- [Luftburg - Kolariks Freizeitbetriebe GmbH](#), Rakúsko, reštaurácia vhodná pre rodiny s deťmi
- [Trnulja Country Estate](#), Slovinsko, reštaurácia vo vidieckom sídle

"Vďaka sieti organizácií občianskej spoločnosti sa EHSV opakovane podarilo dosiahnuť, aby sa do súťaže prihlásili zaujímaví uchádzači. Tieto pozoruhodné projekty zahŕňajú celý ekologický hodnotový reťazec a poskytujú jasný dôkaz o tom, že skutočný praktický prechod na udržateľnejšie a spravodlivejšie potravinové systémy už prebieha. Ako uviedol predseda sekcie EHSV pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie (NAT) **Peter Schmidt**, teraz je nevyhnutné, aby tvorcovia politiky vytvorili vhodné podmienky, ktoré umožnia rozvoj takýchto iniciatív a ich šírenie naprieč regiónmi."

Tieto ocenenia boli vytvorené ako súčasť záväzku prijatého v [akčnom pláne rozvoja ekologickej poľnohospodárskej výroby](#), ktorý vypracovala Európska komisia, pričom cieľom je uznať excelentnosť v ekologickom potravinovom reťazci od poľnohospodárov až po reštaurácie. Udeľujú sa najlepším a najinovatívnejším ekologickým hospodárskym subjektom, ktorí sa snažia prispieť k zníženiu dôsledkov poľnohospodárstva na klímu a životné prostredie a ktorých aktivity pomôžu naplniť ambície stratégie „z farmy na stôl“ a stratégie v oblasti biologickej rozmanitosti.

Viac informácií o uchádzačoch, výberových kritériách a o tejto súťaži všeobecne nájdete na [webovej stránke venovanej ekologickým oceneniam EÚ](#) a na [webovom sídle EHSV](#). (ks)

EHSV vyhlasuje nový ročník Ceny pre občiansku spoločnosť, ktorá sa týka duševného zdravia

Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) vyhlásil 14. ročník Ceny pre občiansku spoločnosť, o ktorú sa môžu uchádzať

organizácie občianskej spoločnosti, jednotlivci a súkromné spoločnosti registrované alebo so sídlom v Európskej únii.

EHSV si za tohtoročnú tému zvolil duševné zdravie, aby tak ocenil kreatívne a inovatívne neziskové projekty, ktoré pomáhajú osobám s duševnými poruchami a vytvárajú prostredie podporujúce ich duševnú pohodu, či už na individuálnej úrovni alebo prostredníctvom kolektívneho úsilia.

Suma v celkovej výške 50 000 EUR sa rozdelí medzi najviac piatich víťazov. **Prihlášky je možné podávať do 30. septembra 2023, 10.00 hod. (bruselského času).** Slávnostné odovzdávanie cien sa pravdepodobne uskutoční na plenárnom zasadnutí EHSV na jar 2024.

Prihlásené iniciatívy a projekty musia byť realizované v EÚ. Musí ísť o iniciatívy, ktoré sa už zrealizovali alebo ešte stále prebiehajú. Témy, ktoré možno prihlasovať do súťaže o cenu, sa musia týkať aspoň jednej z otázok uvedených v [Pravidlách pre 14. ročník udeľovania Ceny EHSV pre občiansku spoločnosť](#) zverejnených na osobitnej [webovej stránke](#).

Projekty sa môžu okrem iného zamerať na prevenciu a boj proti psychosociálnym rizikám na pracovisku a boj proti nim a na podporu kultúry priaznivého pracovného prostredia. Môžu sa tiež zaoberať potrebami znevýhodnených skupín a staršieho obyvateľstva v oblasti duševného zdravia alebo podporou duševnej pohody detí a dospelých.

Do súťaže o cenu možno prihlásiť aj projekty zamerané na komunitnú prácu, ako je posilnenie miestnych komunít, zriaďovanie sietí pre zapájanie komunity a vytváranie prostredia podporujúceho duševné zdravie. Ako vstupné témy sú tiež prijateľné zlepšovanie gramotnosti v oblasti duševného zdravia a boj proti stigmatizácii, ktorá často odrádza ľudí od toho, aby vyhľadali pomoc.

EHSV dúfa, že jeho cena bude vnímaná ako uznanie a prezentácia mimovládneho úsilia vynaloženého doteraz na pomoc ľuďom, ktorí bojujú s problémami týkajúcimi sa duševného zdravia. Okrem toho by chcel podporiť prebiehajúce projekty a inšpirovať nové, a tým poukázať na to, ako môžu takéto projekty prispieť k obmedzeniu rozmachu tejto tichej epidémie v EÚ.

Cieľom prestížnej Ceny EHSV pre občiansku spoločnosť je zvyšovať povedomie o výnimočnom príspevku občianskej spoločnosti k vytváraniu európskej identity a občianstva a k podpore spoločných hodnôt, ktoré posilňujú európsku integráciu. Cena sa každý rok zameriava na inú tému, ktorá je pre EÚ obzvlášť dôležitá. V minulých rokoch boli témami mládež a pomoc Ukrajine, klíma a rodová rovnosť. V roku 2020 udelil EHSV výnimočne Cenu za občiansku solidaritu, ktorá bola venovaná boju proti pandémie ochorenia COVID-19.

Ak sa chcete uchádzať o cenu, kliknite [sem](#). (II)

Redakčná rada

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Do tohto ?ísla prispeli

Millie Tsoumani (mt)
Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Pablo Ribera Paya (prp)
Aude François (af)
Thomas Kersten (tk)

Celková koordinácia

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Technical support
Bernhard Knobloch (bk)
Joris Vanderlinden (jv)

Adresa

Európsky hospodársky a sociálny výbor
Budova Jacques Delors, 99 Rue Belliard, 1040
Brusel, Belgicko
Tel.: (+32 2) 5469476
E-mail: eescinfo@eesc.europa.eu

EHSV info vychádza deväťkrát do roka pri príležitosti plenárneho zasadnutia výboru. ? EHSV info je k dispozícii v 23 jazykoch.

EHSV info nie je oficiálny vestník prác výboru, tieto sú oficiálne uverejňované v Úradnom vestníku Európskej únie a iných publikáciách výboru.

Reprodukcia je dovoljena z navedbo vira (EESO info) in pod pogojem, da se poveza pošlje uredniku.

09/2023